

სადღეისოდ მსოფლიოს მეტწილ ქვეყნებში ჩამოყალიბებულია სოციალური დაცვის ორგანიზებული სისტემები. მოსახლეობის სოციალური დაცვა უკვე XX-ს ბოლოს იქცა განვითარებული ქვეყნების სოციალური პოლიტიკის მთავარ ატრიბუტად. აღნიშნული სისტემები ხელს უწყობენ მოსახლეობის შემოსავლების სტაბილურობას, უზრუნველყოფენ ხელმისაწვდომი სამედიცინო დახმარების მიღებასა და აუცილებელი სოციალური მომსახურების გაწევას. სოციალური დაზღვევის ეროვნული სისტემების ფორმირებისას ითვალისწინებენ ისეთ ფაქტორებს, როგორიცაა:

- ხელფასი და გადასახადები;
- მოსახლეობის დემოგრაფიული მდგომარეობა და შრომის ბირჟაზე შექმნილი ვითარება;
- დაზღვევის მიზნები და მათი შესაბამისობა ადამიანის უფლებებთან, ჰუმანისტურ იდეალებთან და სხვ.

იმაზე, თუ რა ხერხებით, მეთოდებითა და როგორი დოზებით უნდა მიენდოს მოსახლეობას სოციალური კეთილდღეობა, გავლენას ახდენს, აგრეთვე ქვეყნის ისტორია, ეროვნული ტრადიციები, უკვე ჩატარებული თუ ამჟამად მიმდინარე სოციალურ-ეკონომიკური გარდაქმნები.

1190-იანი წლების დასაწყისში საქართველოში დაწყებული სოციალურ-ეკონომიკური გარდაქმნების ორგანულ ნაწილსა და გაგრძელებას წარმოადგენდა რეფორმა, რომელიც მიზნად ისახავდა ქვეყანაში ცივილიზებულ პრინციპებზე დაფუძნებული სადაზღვევო სისტემის ჩამოყალიბებასა და მის შემდგომ განვითარებას. საქართველოს სადაზღვევო ბაზარმა განვითარების რამდენიმე ეტაპი განვლო. მათგან პირველი ეტაპისთვის (1989-1996წ) ძირითადად დამახასიათებელი იყო მომგებიანი მომსახურების ექსტენსიური განვითარება, მეორისთვის კი (1997 წლიდან დღემდე) სადაზღვევო სისტემის შექმნა, რასაც თან ახლდა მზღვეველთა ძალისხმევის მატება პროდუქციის გასაღების გაფართოებაზე, რეკლამაზე, საზოგადოებასთან კავშირების გაძლიერებაზე, პროდუქტების გასაყიდი ქსელის განვითარებასა და მის სტიმულირებაზე. სადაზღვევო კომპანიების მინიმალური საწესდებო კაპიტალის მიმართ 2005 წლიდან გამკაცრებულმა მო-

თხოვნებმა დააჩქარა საქართველოს სადაზღვევო კომპანიების შერწყმა-გამსხვილების პროცესი, ხელი შეუწყო ქვეყნის სადაზღვევო ბაზრის ჩამოყალიბებას და მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა სადაზღვევო კომპანიების საქმიანობის ხარისხობრივი მაჩვენებლები.

საქართველოს სადაზღვევო ბაზარს დღეს აქ მოქმედი სადაზღვევო კომპანიები ქმნიან. 2014 წ. მათი რაოდენობა 16-ს შეადგენდა, რომელთა მიერ ამ წელს მოზიდულმა ჯამურმა პრემიამ 302,6 მლნ ლარს გადააჭარბა. საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის წამყვანი კომპანიები (5%-ზე მეტი წილით) შემდეგ პოზიციებს იკავებენ.

**საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის განაწილება
კომპანიების მიხედვით 2014 წ***

	კომპანიის დასახელება	მოზიდული ჯამური პრემია ათ. ლარი	ხვედრითი წილი %
1	ჯი პი აი ჰოლდინგი	79384,2	26,23
2	ალდაგი (ძველი)	56688,4	18,73
3	ალდაგი (ახალი)	36829,6	12,17
4	ირაო	28116,0	9,29
5	არდი ჯგუფი	23282,2	7,69
6	აი სი ჯგუფი	18000,5	5,95

*წყარო: ჟურნ. აუდიტი, ალიცხვა, ფინანსები 3 (183)
2015 გვ. 33

სამწუხაროდ, ბოლო წლებში ჩვენი ქვეყნის სადაზღვევო ბაზარი შემცირებას განიცდის: 2012 წ. მოზიდული პრემია 515,5 მლნ. ლარს აღწევდა, 2013 წ. აღემატებოდა 471 მლნ-ს, 2014 წ. კი იგი მხოლოდ 302,64 მლნ. ლარს შეადგენდა, რაც 55,65 %-ით ნაკლებია 2013 წ. მაჩვენებელზე. შემცირებულია ზარალის ანაზღაურების მაჩვენებელიც – 43,47%-ით.

2014 წ. სადაზღვევო კომპანიებში ჯამში 40,3 მლნ. ლარზე მეტი წმინდა მოგება მიიღეს, თუმცა, წინა 2011-2013 წლებში სადაზღვევო ინდუსტრიისათვის წამგებიანი გამოდგა, რის გამოც რამდენიმე კომპანია გაკოტრდა და გაიყიდა კიდევც.

2014 წ. საქართველოს სადაზღვევო ბაზარმა მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა, კერძოდ, ლიდერმა კომპანიამ „ალდაგი ბი სი აიმ“ სტრატეგია შეიცვალა და კომპანიის რეორგანიზაციით რამდენიმე ბრენდით გაააქ-
აიურა ბაზარზე მუშაობა. ამის შედეგია პირ-

ველ პოზიციაზე „ჯი პი აი ჰოლდინგის“ გადა-
ნაცვლება. თუმცა, ეს ფორმალობადაც შეგვი-
ძლია მივიჩნიოთ, რადგან „ალდაგი“ ახლა ერ-
თის ნაცვლად რამდენიმე პოზიციაზეა გადანა-
წილებული.

საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე მომხ-
დარი კიდევ ერთი სიახლეა ის, რომ „ალდაგი“
ჯანმრთელობის დაზღვევის მიმართულებაზე
იმუშაებს მის მიერ 2012 წ. შექმნილი „იმედი“,
სამედიცინო მომსახურებას უზრუნველყოფს
სამედიცინო კორპორაცია „ევექსი“, ხოლო სი-
ცოცხლისა და ქონების დაზღვევას განაგებს
სადაზღვევო კომპანია „ალდაგი“. აღსანიშნა-
ვია, რომ ჯანმრთელობის დაზღვევის ბიზნესში
„იმედი“-ის ბრენდის დაბრუნება მისმა კარგმა
რეპუტაციამ განაპირობა; რებრენდინგი გან-
იცადა სამედიცინო მომსახურების ბიზნესმაც,
რომელიც ახლა მოიცავს „ჩემი ოჯახის კლინი-
კას“ და „უნიმედს“ (სულ 1900 სანოლზე მეტი).
ეს კლინიკები სამედიცინო კორპორაცია „ევექ-
სის“ სახელით იმუშავენ, რომელიც მთელი
საქართველოს მასშტაბით 36 კლინიკას აერ-
თიანებს.

2014 წ. გაზრდილია დაზღვევის ბაზარზე გა-
დაზღვევის მაჩვენებელი, ანუ, აქ მომუშავე
კომპანიებში ცდილობენ კიდევ უფრო მეტი
რისკები გადააზღვიონ. რაც შეეხება ბაზრის
სტრუქტურას, იგი აბსოლუტურად უცვლელია.
თუმცა, საყურადღებოა, რომ ჯამური პრემიის
შემცირება ძირითადად განაპირობა სამედი-
ცინო დაზღვევის სახელმწიფო პროგრამების
შეჩერებამ და კერძო სადაზღვევო კომპანიები-
დან სახელმწიფო პროგრამების გასვლამ
მთლიანობაში შეკვეცა სამედიცინო დაზღვევის
წილი სხვა პროდუქტების მიმართ (72-დან 43%-
მდე).

ნიშანდობლივია, რომ სადაზღვევო ბაზრის
ძირითადი მოთამაშეები მსოფლიო კაპიტალის
ბაზრების ძირითად მოთამაშე ინსტიტუციურ
ინვესტორებად გვევლინებიან. ამდენად, დაზღ-
ვევის ინდუსტრია ეკონომიკური განვითარების
ერთერთი წამყვანი სექტორია. კერძოდ, ევრო-
პის სადაზღვევო კომპანიების აქტივების თითქ-
მის 60% ობლიგაციებშია განთავსებული¹. რაც
შეეხება საქართველოს საფონდო ბირჟას, აქ
მოქმედი 7 კომპანიიდან არცერთი არაა სადა-
ზღვევო ორგანიზაცია². აქედან გამომდინარე

ამჟამად მეტად აქტუალურია ქართული სადა-
ზღვევო კომპანიების საინვესტიციო პოტენცი-
ალის გაუმჯობესება. არადა, ინვესტიციების
მთავარი რესურსები – სიცოცხლისა და ასპენ-
სიო დაზღვევა პრაქტიკულად განუვითარებე-
ლია; სადაზღვევო აქტივების ძალიან დიდი
წაწილი საბანკო დეპოზიტებზეა განთავსებუ-
ლი: ეკონომიკური არასტაბილურობისა და მა-
ღალი ინფლაციის პირობებში მოქალაქეები
თავს იკავებენ გრძელვადიანი ინვესტიციების-
გან და საბანკო პროდუქტებს ამჯობინებენ,
რაც მეტ სარგებელს აძლევს მათ, ვიდრე,
ვთქვათ, სიცოცხლის დაზღვევის პოლისი; ანა-
ლოგიური მდგომარეობაა საპენსიო დაზღვევის
ბაზარზეც, რომელიც პრაქტიკულად, არც კი
ვითარდება.

მრავლისმეტყველია ის ფაქტიც, რომ გან-
ვითარებულ ქვეყნებთან შედარებით ქართული
სახელმწიფო უმნიშვნელო როლს თამაშობს
სიცოცხლისა და საპენსიო დაზღვევის ბაზრე-
ბის განვითარების ხელშეწყობაში, რისთვისაც
აუცილებელია მათთვის საგრძნობი საგადასა-
ხადო შეღავათების დაწესება.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. თ. ვერულავა, თ. ელიაშვილი. სადაზღვევო
კომპანიების, როგორც საქართველოს ეკო-
ნომიკის ინვესტირების წყაროს გამოყენების
პერსპექტივები. ელ. რესურსი: <http://hepoins.com/index.php/component/k2/item/35-insurance>.
2. მ. კილაძე, ა. საფარიძე. ინანსური ინსტიტუ-
ტები და ბაზრები. სადაზღვევო ბაზარი.
თსუ, თბ. 2014 გვ. 6.
3. დაზღვევის განვითარება საქართველოში.
ელ. რესურსი: leavingstone.com/dazgveva/dazgvevis-ganvitareba-sakartveloshi/
4. თ. იობაშვილი. სადაზღვევო კომპანიების
2014 წლის შედეგები. ჟურნ. აუდიტი. აღრი-
ცხვა. ფინანსები. 3 (183). 2015 გვ. 29-33
5. O. Wyman. Funding the future-insurer's role as
Institutional investors. Brussels, June 2013
6. ლ. მელიანი-ფუტკარაძე. სოციალური და-
ზღვევის როლი მოსახლეობის სოციალური
რისკებისგან დაცვაში. დისერტ. ბათუმი,
2013 გვ. 3-6, 94-121

¹ O. Wyman. Funding the future – Insurer's role as institutional investors. Brussels, June 2013

² თ. ვერულავა, თ. ელიაშვილი. სადაზღვევო კომპა-
ნიების როგორც საქართველოს ეკონომიკის ინ-

ვესტირების წყაროს გამოყენების პერსპექტივები.
ელ.რესურსი:<http://hepoins.com/index.php/component/k2/item/35-insurance>